

آیین نامه دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته (وزارت علوم تحقیقات و فناوری)

مصوب ۸۸/۰۱/۱۵ شورای برنامه ریزی آموزش عالی

مقدمه

سرعت پرشتاب علم و فناوری و ظهور پیشرفت های عظیم علمی در هزاره سوم، کشورهای جهانی را در شرایطی قرار داده است که ایجاد تحول راهبردی در برنامه های توسعه امری حیاتی و گامی اساسی در جهت توسعه همه جانبه است و بر این مبنای آموزش عالی و تمامی کارگزاران نظام علمی کشور و به طور کلی نهادهای مولد اندیشه نقش کلیدی در تبیین و تحقق این تحول راهبردی - با الهام از برنامه های توسعه و اهداف بلند سند چشم انداز ۲۰ ساله جمهوری اسلامی ایران - خواهند داشت.

متولیان و برنامه ریزان حوزه آموزش عالی کشور نیز همسو و هماهنگ با نهضت تحول خواهی کشور و بهرهمندی از فرصت های پیش آمده ، در راستای ارتقای کیفیت ، لزوم بازنگری آییننامه ها، ضوابط و مقررات آموزشی را در صدر اولویتهای کاری خود قرار داده اند.

برای نیل به این مقصود ، در گام نخست ، آیین نامه دوره های کارشناسی ارشد به لحاظ ضرورتی که در بازنگری و اصلاح آن احساس میشد - با همکاری و هماهنگی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و - طی جلسات متعدد کار گروه آموزشی - پژوهشی، آموزشی ، و پژوهشی تدوین شده است.

ماده ۱- هدف از تدوین آییننامه دوره های کارشناسی ارشد به سه شیوه «آموزشی - پژوهشی»، «آموزشی» و «پژوهشی»، تقویت و توسعه دوره های تحصیلات تکمیلی ، ارتقای کیفیت، تنوع بخشی به شیوه های نوین آرایه آموزش، پاسخگویی مناسب به افزایش تقاضا برای ورود به دوره های تحصیلات تکمیلی، تقویت و ارتقای سطح کیفی و کمی این دوره ها و همسان سازی آن با برنامه های توسعه و دیگر اسناد راهبردی کشور است تا با بهرهمندی از آن در تربیت متخصصان و پژوهشگران ماهر و برجسته در سطح کشور بکوشیم.

ماده ۲- تعاریف

دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته: دوره ای بالاتر از دوره ی کارشناسی ارشد است که براساس برنامه های مصوب شورای گسترش آموزش عالی ، به اخذ مدرک کارشناسی ارشد در رشته مربوط منتهی میشود.

شیوه آموزشی - پژوهشی: دوره های که محتوای برنامه آن مشتمل بر واحدهای درسی و پایان نامه است.

شیوه آموزشی: دوره های با محوریت آموزش، است که دانشجو پس از گذراندن واحدهای درسی و بدون گذراندن پایان نامه دانش آموخته میشود.

شیوه پژوهشی: دوره های با محوریت پژوهش که دستاورد آن (ارائه فناوری جدید، ارائه نظریه و ایده جدید، تولید دانش فنی، ثبت اختراع،...) شود و مشتمل بر اخذ واحدهای درسی محدود و الزام به ارائه پایان نامه است.

پایان نامه: فعالیت پژوهشی - تحقیقاتی است که در یک زمینه رشته تحصیلی مربوط و تحت راهنمایی استاد راهنما انجام میگردد.

مؤسسه: منظور دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی مجری دوره های کارشناسی ارشد است.

شورا: منظور شورای تحصیلات تکمیلی مؤسسه است.

سمینار: منظور تحقیق و تتبع نظری است.

ماده ۳- نحوه اجرای دوره: این دوره به صورت روزانه، شبانه، نیمه حضوری، مجازی و بینالمللی طبق ضوابط مربوط قابل اجرا می - باشد.

ماده ۴- شرایط ورود

الف- داشتن شرایط عمومی ورود به آموزش عالی

ب- دارا بودن مدرک رسمی پایان دوره کارشناسی اعم از پیوسته و ناپیوسته مورد تأیید وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

ج- قبولی در آزمون ورودی مورد تأیید وزارت یا کسب پذیرش از مؤسسه بر اساس مقررات مصوب

ماده ۵ - دروس جبرانی

چنانچه رشته دوره کارشناسی با رشته دوره تجانس نداشته باشد دانشجو باید به تشخیص گروه آموزشی، تعدادی از دروس را تحت عنوان جبرانی بگذراند.

تبصره ۱- حداکثر دروس جبرانی ۱۲ واحد می باشد که در ابتدای دوره قبل از دروس اصلی ارائه میشود.

تبصره ۲- در انتخاب دروس، اولویت با دروس جبرانی است تعیین تعداد و عناوین دروس براساس برنامه مصوب در هر رشته و زمان انتخاب آنها بر عهده شورای گروه است.

تبصره ۳- دروسی را که دانشجو قبلاً در دوره کارشناسی گذرانده است، تکرار آن در صورتی که عنوان درس براساس سرفصل برنامه مصوب کارشناسی ارشد باشد، مجاز نیست.

تبصره ۴- حداقل نمره قبولی در هر درس اعم از دروس دوره یا جبرانی ۱۲ است.

ماده ۶- مؤسسه موظف است به تناسب تعداد پذیرفته شدگان در این دوره، مشاور تحصیلی برای هدایت دانشجویان تعیین نماید.

ماده ۷- تعداد واحدهای درسی را که دانشجو باید در هر نیمسال تحصیلی در این دوره اخذ نماید حداقل ۸ و حداکثر ۱۲ است.

ماده ۸- ارزشیابی تحصیلی

میانگین نمرات دانشجو در دو نیمسال نباید از ۱۴ کمتر باشد.

ماده ۹- آخرین نیمسال تحصیلی، دانشجو از شرط حداقل اخذ واحد معاف است و چنانچه میانگین نمره دانشجو در این نیمسال کمتر از ۱۴ باشد، مشروط تلقی میشود.

ماده ۱۰- میانگین کل نمرات دانشجو در پایان دوره نباید از ۱۴ کمتر باشد، در غیراین صورت، دانشآموخته دوره کارشناسی ارشد شناخته نمیشود.

تبصره- دانشجویی که پس از گذراندن کلیه دروس دوره در هر سه شیوه، میانگین کل نمرات او از ۱۴ کمتر باشد- در صورتی که حداکثر مدت مجاز تحصیل وی به پایان نرسیده باشد- میتواند دروسی را که در آنها نمره کمتر از ۱۴ احراز کرده است، فقط در یک نیمسال تکرار کند و در صورت جبران کمبود میانگین کل، دانش آموخته میشود. دانشجویی که به هر دلیل نتواند از این فرصت استفاده کند، از ادامه تحصیل محروم میشود و مدرکی دریافت نمیکند.

ماده ۱۱- حضور و غیاب

حضور دانشجو در تمامی برنامههای درسی و دیگر فعالیتهای آموزشی و پژوهشی دوره الزامی است. غیبت دانشجو در هر درس نباید از مجموع ساعات آن درس تجاوز کند، در غیر اینصورت نمره دانشجو در آن درس صفر محسوب میشود.

تبصره ۱: در صورتی که غیبت دانشجو در یک درس، بیش از حد مجاز بوده و از نظر مؤسسه، موجه تشخیص داده شود، آن درس از مجموعه دروس انتخابی دانشجو حذف میشود. در اینصورت رعایت حد نصاب ۸ واحد در آن نیمسال الزامی نیست. ولی آن نیمسال از نظر طول تحصیل برای دانشجو نیمسال الزامی نیست. ولی آن نیمسال از نظر طول تحصیل برای دانشجو یک نیمسال کامل محسوب میشود.

تبصره ۲: غیبت در شیوه پژوهشی، ارزیابی ناموفق واحدهای پژوهشی اخذ شده در آن نیمسال است که طبق نظر هیأت داوران در ماده ۲۳ انجام میشود.

ماده ۱۲- غیبت غیرموجه در امتحان هر درس منجر به نمره صفر در آن درس میشود.

تبصره: در صورتی که غیبت دانشجو در امتحان، از نظر مؤسسه، موجه تشخیص داده شود، درس مزبور حذف میشود.

ماده ۱۳- مرخصی تحصیلی

دانشجوی دوره کارشناسی ارشد در هر سه شیوه میتواند حداکثر یک نیمسال از مرخصی تحصیلی استفاده نماید، مدت مذکور جزو سنوات تحصیلی دانشجو محسوب میشود.

ماده ۱۴- انصراف، اخراج و ترک تحصیل

دانشجو میتواند به هر دلیل از تحصیل اعلام انصراف نماید. در اینصورت باید درخواست خود را مبنی بر انصراف به مؤسسه تسلیم نماید، چنانچه دانشجو بعد از یک ماه درخواست خود را پس نگیرد آن مؤسسه نسبت به صدور گواهی انصراف اقدام مینماید.

تبصره ۱- دانشجوی انصرافی یا اخراج از تحصیل (مشروطی دو نیمسال، سنوات بیش از حد مجاز) موظف است به تعهداتی که سپرده است عمل نماید.

تبصره ۲- دانشجوی منصرف یا اخراج از تحصیل میتواند در صورت تسویه حساب کامل با مؤسسه مجدداً در آزمون شرکت نماید.

ماده ۱۵- طول دوره

طول مدت دوره در هر سه شیوه حداکثر ۲ سال مشتمل بر ۴ نیمسال تحصیلی است.

تبصره- در موارد استثنایی افزایش طول مدت دوره با تشخیص شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه مجاز است. در هر صورت مدت دوره در هر سه شیوه نباید از ۲/۵ سال تجاوز نماید.

ماده ۱۶- انتقال، تغییر رشته و مهمان

انتقال و تغییر رشته در هر سه شیوه دوره کارشناسی ارشد ممنوع است.

تبصره ۱- انتقال از دوره شبانه به روزانه، نیمه حضوری و مجازی به حضوری اعم از (روزانه و شبانه) و از دانشگاههای دولتی ممنوع است.

تبصره ۲- انتقال از یک شیوه به شیوه دیگر با رعایت سنوات دوره در اختیار مؤسسه آموزش عالی است.

تبصره ۳- هر دانشجو در هر سه شیوه کارشناسی ارشد میتواند حداکثر دو نیمسال را با موافقت مؤسسه مبدأ و مقصد به عنوان مهمان بگذراند.

ماده ۱۷- معادلسازی دروس در دوره کارشناسی ارشد با نظر گروه آموزشی و با شرایط زیر امکانپذیر است.

الف- پذیرش وی برای ورود به دوره مورد تأیید وزارت باشد.

ب- مؤسسه قبلی دانشجوی در رشته تحصیلی مورد تأیید وزارت باشد.

ج- سرفصل دروس گذرانده دانشجوی بر اساس برنامه‌های مصوب شورای برنامه‌ریزی باشد.

ماده ۱۸- استاد راهنما

استاد راهنما در دوره کارشناسی‌ارشد آموزشی-پژوهشی و پژوهشی به پیشنهاد دانشجو و با موافقت یکی از اعضای هیأت علمی با مرتبه حداقل استادیاری و تأیید شورا تعیین میشود.

تبصره- چنانچه استاد راهنما خارج از مؤسسه آموزش عالی انتخاب میشود به جای شرط استادیاری داشتن مدرک دکتری الزامی است.

ماده ۱۹- استاد مشاور به پیشنهاد استاد راهنما پس از تأیید شورای گروه از اعضای هیأت علمی داخل یا متخصصان خارج از دانشگاه انتخاب میشود.

ماده ۲۰- ارزشیابی پایاننامه

الف- نمره از ۱۹ تا ۲۰: عالی

نمره از ۱۸ تا ۱۸/۹۹: بسیار خوب

نمره از ۱۶ تا ۱۷/۹۹: خوب

نمره از ۱۴ تا ۱۵/۹۹: قابل قبول

ب- نمره کمتر از ۱۴: غیرقابل قبول

تبصره- چنانچه ارزشیابی پایاننامه غیرقابل قبول باشد دانشجو مجاز است حداکثر یک نیمسال در مدت مجاز تحصیل در جلسه دفاعیه شرکت و مجدداً از پایاننامه دفاع کند. دانشجویی که در فرصت تعیینشده نتواند از پایاننامه خود با موفقیت دفاع نماید، از ادامه تحصیل و دریافت مدرک تحصیلی محروم میشود.

ماده ۲۱- به دانشجوی کارشناسی ارشد که به هر دلیل از تحصیل بازماند، فقط یک گواهی که دانشجو چه دروسی را در چند واحد و با چه نمره‌های گذرانده است اعطا میشود.

ماده ۲۲- ارزشیابی پایاننامه در جلسه دفاعیه توسط هیأت داوران انجام میشود.

ماده ۲۳- ترکیب هیأت داوران براساس دستورالعمل شورا است.

ماده ۲۴- گواهینامه پایان دوره کارشناسی‌ارشد به هر سه شیوه (آموزشی-پژوهشی، آموزشی، و پژوهشی) ارزش یکسانی داشته و

میتوانند در دوره تحصیلی بالاتر ادامه تحصیل دهند.

ماده ۲۵- تعداد واحدهای دوره کارشناسی‌ارشد در هر سه شیوه (آموزشی-پژوهشی، آموزشی، و پژوهشی) برحسب رشته حداقل ۲۸ و حداکثر ۳۲ واحد است.

الف- شیوه آموزشی- پژوهشی

ماده ۲۶- تعداد واحد پایاننامه در این شیوه حداقل ۴ و حداکثر ۶ واحد درسی برای همه رشته‌ها و براساس برنامه مصوب میباشد.

ماده ۲۷- پایاننامه

دانشجو موظف است پس از پایان نیمسال اول و قبل از شروع نیمسال سوم تحصیلی، موضوع پایاننامه خود را با نظر استاد یا اساتید راهنما و تائید گروه مربوط انتخاب نماید. موضوع پایاننامه پس از تائید شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده قطعیت مییابد.

ب- شیوه آموزشی

ماده ۲۸- در این شیوه تمامی دوره به صورت واحدهای درسی بدون پایاننامه خواهد بود که گذراندن حداقل ۲ و حداکثر ۴ واحد سمینار (تحقیق و تتبع نظری) الزامی است.

ج- شیوه پژوهشی

ماده ۲۹- این شیوه پژوهش برای مؤسسات پژوهشی بوده و در مورد مؤسسات آموزشی منوط به تأمین کل هزینهها (انجام تحقیق و

حقالزحمه پایاننامه) از محل درآمدهای اختصاصی طرح پژوهشی کاربردی استاد راهنما قابل اجرا میباشد.

ماده ۳۰- دانشجو طی نیمسال اول موظف است موضوع پژوهش خود را با نظر استاد راهنما و تائید گروه انتخاب نماید.

ماده ۳۱- تعداد واحدهای درسی در این شیوه ۶ تا ۱۰ واحد است و دانشجو میتواند همزمان با واحدهای آموزشی، واحدهای پژوهشی خود را با نظر استاد راهنما و تائید گروه انتخاب نماید.

ماده ۳۲- حضور و غیاب دانشجو در مرحله پژوهش در این شیوه با نظر استاد راهنما و تائید گروه و بر اساس تعداد جلسات مشاوره و راهنمایی صورت میپذیرد.

ماده ۳۳- روند پیشرفت پژوهش دانشجو در هر نیمسال با حضور استاد راهنما، نماینده تحصیلات تکمیلی مؤسسه و یک نفر از اعضای هیأت علمی متخصص به انتخاب مدیر گروه ذیربط، مورد ارزیابی قرار میگیرد.

تبصره ۱- کل واحدهای پایاننامه در این شیوه به سه نیمسال تقسیم شده و دانشجو در هر نیمسال یک سوم (۱/۳) آنها را تحت عنوان بخش اول پایاننامه اخذ مینماید.

تبصره ۲- حداقل نمره قبولی پس از داوری روند پیشرفت پژوهش دانشجو در هر نیمسال نمره ۱۴ است.

تبصره ۳- چنانچه نمره پیشرفت پژوهشی دانشجو در هر ارزیابی کمتر از ۱۴ باشد وی در آن نیمسال مشروط تلقی میشود.

ماده ۳۴- ارزیابی نهایی در این شیوه، دفاع از پایاننامه است که در آخرین مرحله تحصیل دانشجو انجام میشود.

سایر مقررات:

ماده ۳۵- اجرای هر یک از شیوهها «آموزشی-پژوهشی»، «آموزشی» و «پژوهشی» در دوره توسط مؤسسه با مجوز از شورای گسترش آموزش عالی مجاز است.

ماده ۳۶- در مواردی که آییننامه ساکت است تصمیمگیری بر عهده شورا میباشد.

ماده ۳۷- آییننامه در برگیرنده اصول و ضوابط کلی دوره کارشناسی ارشد به سه شیوه اجرایی میباید و مؤسسه موظف است

دستورالعمل اجرایی آن را در چارچوب آییننامه تدوین و پس از تصویب در شورا اجرا کند.

ماده ۳۸- تفسیر آییننامه برعهده معاونت آموزشی وزارت است و در صورت بروز ابهام، نظر معاونت مذکور مورد استناد قرار خواهد گرفت.

ماده ۳۹ - آییننامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد در ۳۹ ماده و ۱۹ تبصره در جلسه ۷۱۴ مورخ ۸۸/۱/۱۵ شورای برنامه‌ریزی آموزش-

عالیه تصویب وزیر محترم علوم، تحقیقات و فناوری رسید و از نیمسال اول ۸۸-۸۹ به مدت سه سال قابل اجرا است که پس از مدت

مذکور با ارزیابی از خروجیهای دوره و در صورت موافقت تمدید خواهد شد. با ابلاغ این آییننامه ، کلیه آییننامهها و بخشنامههای

مغایر با آن ملغی اعلام میشود./